

ního názoru a maje za to, že ohlášení nového vozidla jest i v souzeném případě podle uvedeného § 7 dodatečných ustanovení nutným předpokladem jsoucnosti pojistné smlouvy, neposoudil věc správně po právní stránce. Poněvadž se v důsledku tohoto svého právního názoru jinak neobíral odvoláním, bylo rozsudek odvolacího soudu zrušiti (§ 510, odst. 1, druhá věta c. ř. s.).

Čís. 17376.

K otázce neplatnosti postupu pohledávky úpadcem podle § 879 obč. zák. z důvodu, že postup je na jeho straně zločinem podvodného úpadku (§ 205 a) tr. z.) nebo přečinem úpadku z nedbalosti (§ 486 č. 2 tr. z.).

I když odporovatelův dlužník obdržel od svého smluvce za postoupenou pohledávku úplatu v hotovosti, je dlužníkův věřitel postupem zkrácen a oprávněn ujednání postupu odporovati, a to tehdy, nemá-li již dlužník majetku podléhajícího exekuci, nezaplatil-li nic věřiteli na jeho pohledávku z utržených peněz a netvrdil-li ani dlužníkův smluvce, že by odporování nebylo s to přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení dlužníkova věřitele.

(Rozh. ze dne 9. září 1939, Rv II 227/39.)

Žalovaný vede exekuci zabavením a přikázáním k vybrání do výše 7.073 K 65 h na pohledávku, kterou vymáhá žalobou Jan H. proti Gerhardu D. a Dr. Egonu Z. Exekuce ta byla povolena usnesením krajského soudu v M. O. ze dne 2. března 1938. Příkazní usnesení bylo vydáno okresním soudem v M. O. dne 24. března 1938. Žalobce tvrdí, že tato exekuce jest nepřípustná, poněvadž Jan H. postoupil mu tuto svou pohledávku již 1. srpna 1937 do výše 10.000 K jako úhradu za zápůjčku, kterou téhož dne žalobce jemu poskytl. Proti tomu namítl žalovaný, že zmíněný postup pohledávky jest neplatný a to z těchto důvodů: 1. Jan H. složil dne 20. srpna 1936 manifestační přísahu, při které tvrdil, že nemá žádného jmění. 2. Na Jana H. bylo podáno v r. 1933 a 1934 7 návrhů na uvalení konkursu a byly veškeré tyto návrhy zamítnuty proto, že nebylo zjištěno u H. jmění ke krytí konkursních výloh. 3. Jestliže Jan H. po návrhu na uvalení konkursu uvalil na sebe nové závazky, dopustil se tím trestného činu a to buď podvodu dle § 197 tr. z., nebo podvodného úpadku dle § 205 a) tr. z., nebo úpadku z nedbalosti dle § 486 tr. z., neboť učinil nový dluh vypůjčiv si peníze od Františka G. (žalobce), ačkoliv věděl, že jest neschopen platiti. 4. Když Jan H. tvrzenou jím pohledávku postoupil žalobci, učinil tak během exekucí proti němu vedených a tímto postupem spáchal přečin zmaření exekuce dle zákona čís. 78 z r. 1883 ř. zák. 5. Tvrzený postup jest také neplatný dle § 1 zák. č. 64 z r. 1931 Sb. z. a n., protože žalobce František G. jest tchánem Jana H. a žalobci bylo známo, že Jan H. jest

stíhán exekucemi. K naříkatelnému právnímu jednání mezi tchánem a zetěm došlo v posledních dvou letech před naříkáním. Domáhá se proto žalobce výroku, že je nepřípustná exekuce, kterou vede žalovaný zabením a přikázáním pohledávky, žalobou vymáhané Janem H. proti Gerhardu D. a Dr. Egonu Z. Nižší soudy uznaly podle žaloby, prohlásivši exekuci za nepřípustnou do výše vymáhané částky 10.000 K, t. j. do výše, do jaké žalobci zažalovaná pohledávka byla Janem H. postoupena.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

Důvody:

Dovolání není oprávněno, pokud namítá, že postup pohledávky Jana H. za Gerhardem D. a Dr. Egonem Z. jest neplatný podle § 879 obč. zák., poněvadž jest prý na straně Jana H. zločinem podvodného úpadku (§ 205 a) tr. z.) anebo přečinem úpadku z nedbalosti (§ 486, čís. 2 tr. z.). Zákaz vyslovený v ustanoveních § 205 a) tr. z. a § 486, čís. 2 tr. z. obrací se jen proti jedné ze smluvních stran, t. j. proti úpadci, který zatají, odstraní, zcizí neb poškodí součást svého jmění (§ 205 a) tr. z.), a proti úpadci, který učiní nový dluh, splatí dluh nebo zřídí zástavu (§ 486, čís. 2 tr. z.). Jiná osoba je tímto zákazem postižena jen potud, že nesmí se takového jednání úpadcova zúčastniti jako spoluvinník (§ 5 tr. z.), což jest ovšem u přečinu podle § 486, čís. 2 tr. z. jako činu spáchaného z nedbalosti již pojmově vyloučeno. Proto by se dalo jen tehdy mluvit o neplatnosti postupu proti žalobci, kterou má dovolání na mysli, kdyby ujednáním postupu s Janem H. způsobem v § 5 tr. z. naznačeným, tudíž úmyslně případný zločin Jana H. podle § 205 a) tr. z. nastrojil, k němu podnět dal, k výkonu nadržoval, pomáhal aneb k bezpečnému vykonání jeho přispěl, což žalobce ani ne tvrdí. Dovolání jest však oprávněno v příčině další námitky žalovaného, že postup pohledávky jest odporovatelný podle § 2, čís. 3 odp. ř. Odvolací soud nepokládal tuto námitku za opodstatněnou vzhledem ke zjištění, že Jan H. dostal za postoupenou část pohledávky od žalobce plnou protihodnotu, takže Jan H. mohl s touto částkou ve svém podniku pracovati a zvětšila se jeho majetková podstata a nenastalo tudíž zkrácení věřitelů. V tomto úsudku jest však nesprávné právní posouzení věci (§ 503, čís. 4 c. ř. s.). Jak nejvyšší soud vyložil již v rozhodnutí čís. 10691 Sb. n. s., jest zkrácení odporujícího věřitele předpokladem odpůrčího nároku, ale jen v tom smyslu, že odporování je způsobilé přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele anebo je aspoň ulehčiti neb uspíšiti. Stačí, zvýší-li bezúčinnost právního jednání možnost sáhnouti za účelem vedení exekuce na takové majetkové části, které odporovatelným jednáním z majetku dlužníkovy již vyšly, přivodí-li pro odporujícího věřitele příznivější situaci než byla před odporováním. Není však třeba, aby byl přímý vztah mezi jednáním odporovatelným a zmenšenou vyhlídkou věřitelů na uspokojení nastalou

tímto jednáním, a jest proto lhostejno, zda byl účinek ten (zmenšení vyhlídky věřitelů na uspokojení) dán již předem, když došlo k odporovatelnému jednání, či zda nastal teprve pozdějším jednáním dlužníkovým, který na př. peníze utržené za zcizenou část majetku spotřeboval nebo zatajil a věřitele neuspokojil. Je proto i otázka, zda je tu zkrácení věřitelů, posuzovati nikoliv podle doby, kdy došlo k odporovatelnému jednání, nýbrž podle doby, kdy bylo odporováno. I když tedy Jan H. za to obdržel od žalobce hotově 10.000 K, byl přes to žalovaný zkrácen postupem pohledávky Jana H., ježto Jan H., jak je nesporno, nyní již nemá majetku podléhajícího exekuci žalovaného a žalovanému na jeho pohledávku z utržených peněz nic neplatil a žalobce ani netvrdil, že by odporování nebylo s to přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení žalovaného jako věřitele. Neobstojí však ani důvod použitý prvním soudem pro zamítnutí námítky odporovatelnosti, že, když žalobce vyplatil Janu H. při ujednaném postupu pohledávky 10.000 K, šlo o splnění pravého a splatného závazku ze smlouvy o postupu a že takovému právnímu jednání lze mimo konkurs odporovati jen pro pletichy mezi věřitelem a dlužníkem. První soud přehlédl, že námítka odporovatelnosti není namířena proti výplatě dlužných peněz jako jednání liberačnímu, jímž zanikla pohledávka Jana H. za žalobcem, nýbrž proti ujednaní postupu, jímž byla pohledávka Jana H. za Gerhardem D. a Dr. Egonem Z. z jeho jmění zcizena. Odporovatelnost není však vyloučena ani tím, že pohledávka činí prý 48.830 K a byla žalobcem postoupena jen do výše 10.000 K, neboť pohledávka jest uplatněna soudně z náhrady škody z automobilového úrazu a není zatím jisto, jaká částka bude Janu H. přisouzena, tudíž ani, jak daleko bude přisouzená částka vyčerpána částkou postoupenou žalobci. To si musil uvědomiti také Jan H. při uvažování, zda postupem nejsou jeho věřitelé zkráceni. Pokud jde o ostatní předpoklady odporu, žalobce jen popřel, že mu v době, kdy k postupu došlo, úmysl Jana H. zkrátiti věřitele nebyl znám ani znám býti nemusil. První soud v tomto směru sice uvedl, že nezjistil, že žalobci byl znám nebo znám býti musil úmysl Jana H. zkrátiti své věřitele, neuvedl však, o které výsledky jednání a dokazování tento úsudek opírá. Nehledíc k tomu uvedený úsudek ani nestačí k zamítnutí námítky odporovatelnosti. Je nesporno, že žalobce je tchánem Jana H., tudíž osobou dlužníkovi blízkou, a proto mohla podle § 2, čís. 3 odp. ř. za ostatních předpokladů odpůřícího nároku námítka býti zamítnuta jen, kdyby bylo pozitivně zjištěno, že žalobci nebyl znám úmysl Jana H. zkrátiti věřitele, anebo kdyby byly zjištěny skutkové okolnosti, jimiž by byl opodstatněn právní úsudek, že žalobci tento úmysl ani znám býti nemusil, neboť podle § 2, čís. 3 odp. ř. na rozdíl od § 2, čís. 2 odp. ř. nese důkazní břímě v tomto směru odpůřícího věřitele. Žalobce však v uvedeném směru nenabídl žádné důkazy. Tvrdil jen, že Jan H. nemohl míti podvodný úmysl ani úmysl zkrátiti věřitele, poněvadž obdržel protihodnotu za postoupenou část pohledávky. Bylo však již doličeno, že tato okolnost není s to, aby vyloučila

zkrácení věřitelů ve smyslu § 2, čís. 3 odp. ř. a proto nemůže ani vyloučiti úmysl zkracovací. Námitka odporovatelnosti byla tudíž za uvedených výsledků jednání a dokazování opodstatněna, pročež měla být žaloba o nepřípustnost exekuce zamítnuta.

Čís. 17377.

K výkladu vl. nař. čís. 250/35 Sb. z. a n.

Promlčení pohledávky za zemědělcem, na niž se vztahují předpisy vl. nař. č. 250/35 Sb. z. a n. a jež je co do důvodu sporná, řídí se předpisy občanského zákona; promlčení počíná dnem původní splatnosti pohledávky.

(Rozh. ze dne 12. září 1939, Rv I 599/39.)

Žalovaná strana popřevši z věcných důvodů nárok žalobcův na zaplacení palmární pohledávky namítla mimo to také její promlčení, ježto stala se splatnou nejpozději dne 17. dubna 1934. Žalobce podal sice žalobu 28. února 1936, tedy ještě před uplynutím tříleté lhůty promlčecí, ale podle § 1497 obč. zák. přetrhuje se promlčení žalobou jen tehdy, když se v žalobě řádně pokračuje. Žalobce však po dobu delší dvou roků v žalobě nepokračoval (od 19. III. 1936 do 31. X. 1938), aniž by tvrdil nebo ze spisů byl patrný důvod, proč v žalobě nemohl pokračovati. Za tohoto stavu promlčení se nepřetrhlo, neboť nelze souhlasiti se žalobcem, že splatnost pohledávky byla podle § 13 vl. nař. č. 250/1935 Sb. z. a nařízení odsunuta k 1. říjnu 1936. Nižší soudy žalobu zamítly.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o niž jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Dovolání napadá právní názor odvolacího soudu, že při pohledávce za zemědělci, jež je důvodem sporná, počíná promlčení dnem původní její splatnosti a že na promlčení takové pohledávky — o takovou jde v tomto sporu — se nevztahuje ustanovení vl. nař. č. 250/35 Sb. z. a n. Dovolání žalobcovo není však opodstatněno. Nejvyšší soud vyložil a blíže odůvodnil již ve svých rozhodnutích č. 15501 a 15540 Sb. n. s., že předpisy vládního nařízení č. 250/1935 Sb. z. a n. o úlevách při splácení pohledávek za zemědělci nebyla posunuta původní na platném skutkovém a právním stavu založená splatnost těchto pohledávek, nýbrž že byl jimi upraven z hospodářských důvodů pouze závazek zemědělského dlužníka k platům na pohledávky již splatné. Úprava tato nemá tudíž vlivu na úrokování takových pohledávek, které začalo dnem jejich splatnosti, jak jde najevo z ustanovení §§ 13, odst. 1 a 16 citovaného vládního nařízení. Také ustanovení § 22, odst. 1 cit. vládního